

Stichting 4 Oost

Jaarverslag 2019
Wilminktheater Enschede
Deventer Schouwburg
Schouwburg Hengelo
Zwolse theaters

Voorwoord

2019 stond in het teken van de presentatie en uitwerking van het rapport van Thomas van Dalen “Waardebepaling”. Dit onderzoek is in 2018 gestart en de resultaten zijn in 2019 gepresenteerd. Deze resultaten zullen bouwstenen zijn voor het beleid van 4 Oost in de nieuwe beleidsperiode 2021-2024 dat in 2020 zal worden opgesteld.

Een gesprek met de BIS gezelschappen binnen het Oostelijk landsdeel en diverse gesprekken binnen het bestuur en de Raad van Toezicht hebben geleid tot een intensieve uitwisseling van ideeën en opvattingen over de volgende beleidsperiode. Alle ingrediënten liggen op tafel en zullen leiden tot een beleidsplan 2021 – 2024 dat medio 2020 gepresenteerd zal worden.

Tot slot is er steun gegeven aan twee producties die in verschillende 4-Oost en OKTO theaters gaan toeren, het gaat om Oorlogswinter en Grond.

Een blik vooruit toont ons zonder twijfel grote uitdagingen door de gevolgen van Covid-19. Theaters dreigen tegen grote tekorten op te lopen en mogelijk zelfs om te vallen. Dat is minder waarschijnlijk voor de 4-Oost theaters maar niet geheel ondenkbaar voor de kleinere OKTO theaters in de regio. Ernstiger is de mogelijke verschraling van het aanbod en de ontwikkeling van theatermakers door het stilvallen van investeringen in producties. De 4-Oost theaters hebben derhalve een grotere rol dan ooit om te blijven innoveren, samenwerken en investeren in de profielen van hun steden en de regio en de daarbij bijhorende wensen en verlangens van de inwoners omtrent de programmering.

Rob Zuidema
Voorzitter bestuur Stichting 4 Oost

Het jaarverslag

De vier theaters van Stichting 4 Oost programmeren hun aanbod van voorstellingen en concerten aan de hand van een eigen geformuleerd stadsprofiel. Deze profielen worden in dit jaarverslag per theater beschreven. Deze profielen zijn verschillend. Elke stad heeft in culturele en maatschappelijke zin een eigen identiteit met de daarbij bijhorende wensen en verlangens van de inwoners omtrent de programmering. Wat niet passend is voor Deventer, past mogelijk wel in Zwolle. En omgekeerd. Dit geldt natuurlijk ook met betrekking tot Enschede en Hengelo.

Dit verslag volgt de nummering van de subsidievoorschriften voor de periode 2016 t/m 2030 (subsidiebeschikking van de Provincie Overijssel d.d. 25 juli 2017).

In het bestuur van 4 Oost hebben zitting Ischa Arnoldus namens Deventer, Clemens Mos namens Enschede, Raoul Boer namens Hengelo, Rob Zuidema namens Zwolle

2. a Het Oosten in de spotlights

Het theateraanbod in het Oosten van Nederland is groter dan op het eerste oog zichtbaar. Naast het bombast van de gesubsidieerde gezelschappen is in de lichte een groeiend aanbod van andere initiatieven. Dit tezamen is het aanbod wat wij als 4-oost theaters graag laten zien. Soms is het streek eigen en in dialect, soms een productie gemaakt door een in de regio wonende professionele artiest die fier is op zijn of haar streek, soms zijn het semi amateurs in samenwerking met professionals uit Gelderland of Overijssel. De professionele gesubsidieerde gezelschappen uit het Oosten willen zich graag steeds steviger wortelen in de kernsteden en in de regio. In overleg met de gezelschappen zorgen wij ervoor dat hun aanbod goed verspreid te zien is in de regio. Tevens proberen wij deze gezelschappen meer aan onze 'huizen' te binden zodat er herkenning bij het publiek ontstaat en er trots groeit voor wat er in Oost Nederland allemaal gemaakt wordt.

Juist de combinatie van de in de Oost Nederland gevestigde professionele gezelschappen en de regio-eigen parels, maken onze theaters waarlijk theaters van en in het Oosten. Alle genres komen aan bod. De troubadour uit Twente staat gebroederlijk naast het toneelstuk uit Arnhem en de opera uit Enschede wordt in de kleine zaal geflankeerd door een Sallands revue. Door de bijdrage van 4 Oost zijn wij in staat dit aanbod in de gehele provincie onder de aandacht te brengen.

2.b, c Monitor pdf Stichting 4 Oost

Bijlage

2.d Profielen 4 Oost theaters

De Vier Oost Theaters

Schouwburg Hengelo legt het accent o.a. op het programmeren van producties voor de vlakke vloer. Het Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede kiest voor een kwalitatief hoogwaardige theater- én muziekprogrammering. De Deventer Schouwburg profileert zich als 'Podium van de Stad'. En bij de Zwolse theaters ligt de focus op culturele ontmoeting en beleving. In de ene stad ligt de focus op toneel, in de andere ligt het accent op dans. Het is 'de kunst' om die verschillen te erkennen, te herkennen en daarop in te spelen. Het zijn juist de verschillen tussen de 4 Oost theaters, waardoor de provincie Overijssel zich kan onderscheiden in diversiteit. Het werken vanuit verschillende stadsprofielen heeft zichtbaar resultaat. De herkenbaarheid en identiteit van elk van de vier theaters afzonderlijk wordt steeds duidelijker en wordt ook door het publiek inmiddels herkend, gewaardeerd en als aanvullend beschouwd op het totaal. Ook in gezamenlijkheid slagen de vier theaters er steeds beter in om zich als 'collectief' te profileren. Deze stadsprofielen worden verder versterkt en verdiept.

1. Schouwburg Hengelo

Versterken Profiel

Vanuit 4 Oost is het profiel in het seizoen 2018/2019 o.a. versterkt door continuering van het Big Band Festival Hengelo. In samenwerking met jazzpodium De Tor uit Enschede werd voor de zesde keer een festival voor regionale big bands georganiseerd op het Schouwburgplein. Ook Zie de Vide – wisselende tentoonstellingen in de vide van de schouwburg- is dit seizoen gecontinueerd. Dit seizoen waren er exposities van: Piotr Sonnewend (D), Willemien Nijman (Hengelo), Pier van Dijk (Hengelo), Arletta Elst-Wawrzyniak Hengelo, Anne Fellenberg (D). De jaartentoonstelling was dit jaar gewijd aan het werk van Hengelose schilder Henk Lassche. Ook het maandelijks politiek café Hengeloos Peil (in samenwerking met Radio Hengelo TV en de Twentsche Courant Tubangia) is gecontinueerd. Door Lonneke van Leth werd samen met een groot aantal getalenteerde dansers uit Twente de productie 'De Zaak Carmen' gemaakt. De Hengelose amateurkoepels namen het initiatief tot een Promsconcert ter gelegenheid van 150 jaar Stork in Hengelo. Schouwburg Hengelo gaf productionele en financiële ondersteuning. Op zaterdag 8 juni ging de locatievoorstelling 'Hanna van Hendrik' in première op vliegveld Twente. De productie werd ongekend goed ontvangen door pers en publiek. Mede dankzij 10 extra voorstellingen, hebben uiteindelijk bijna 47.500 de 51 voorstellingen kunnen bezoeken. In het voorjaar van 2019 is een projectleider stadsprogrammering aangesteld en een begin gemaakt met het organiseren van activiteiten specifiek in het kader van Theater van de stad.

Verstevigen Programma

Speerpunt in het beleid van de schouwburg in Hengelo is -naast een regulier aanbod in de grote zaal- het programmeren van bijzondere producties in de vlakke vloerzaal: moderne dans, hedendaags toneel en jeugdtheater. Circa 35% van het aanbod van professionele voorstellingen krijgt overheidssubsidie. De meeste van deze gesubsidieerde producties staan exclusief voor de regio in Hengelo en daarmee wordt dus een bijdrage geleverd aan diversiteit van het aanbod in Twente.

2. Wilminktheater Enschede

Versterken profiel

In het voorjaar heeft WME in coproductie met het Vlaamse ZONZO Compagnie het Internationale BIG BANG Festival geproduceerd. Tijdens dit avontuurlijke festival klonk er muziek in alle genres uit alle hoeken en gaten van het Wilminktheater, door professionals en amateurs, jong en oud, met de uitreiking van de Willem Wilminkprijs voor het beste kinderlied als wezenlijk onderdeel. Het festival heeft bijgedragen aan het profiel Enschede Muziekstad en liet jong en oud kennismaken met al het moois dat muziek te bieden heeft. Een tweede belangrijk pijler was het jubileum van het Muziekkwartier. In samenwerking met alle partners in het Muziekkwartier is het 10 jarig bestaan gevierd met een keur aan evenementen. Deze partners zijn het Orkest van het Oosten, Nederlandse Reisopera, ArtEZ conservatorium, Poppodium Twente, Kaliber kunstenschool en Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede. Het publiek in Twente was aanwezig om dit feest mee te vieren.

Verstevigen programma

Ook in 2019 heeft Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede haar programma verstevigt met een herkenbare programmering in vier programmeringspijlers, gericht op het meerjarenplan 2020. -Samenwerking op de lange termijn met een selectie gezelschappen en ensembles is voortgezet, waaronder Nederlands Kamerkoor, Nederlands Blazers Ensemble, Scapino Ballet en Amsterdam Sinfonietta. We gaan de verbinding aan met stad en regio, zodat zij meer worden dan passanten en Enschede een tweede thuis wordt. Naast voorstellingen en concerten zijn er workshops, educatieve activiteiten en voorproefjes geprogrammeerd. In het theater én op locaties daarbuiten. Op deze manier werken we niet alleen aan duurzame publieksopbouw maar ook aan uitwisseling met de directe omgeving en externe samenwerkingspartners, in lijn met de samenwerking met de oostelijke gezelschappen en onze huisbespelers de Nederlandse Reisopera en Het Orkest van het Oosten.

- Meerdaagse bespelingen van onderscheidende producties die uniek zijn voor de regio. We kijken hierbij ook over de grens, naar aanbod dat interessant is voor de Duitse doelgroep.
- Op het gebied van jeugdtheater heeft de samenwerking met oostelijke gezelschappen blijvend de aandacht: Toneelschap Beumer en Drost, Theater Gnaffel en in het bijzonder het stedelijke BIS-gezelschap Jeugdtheater Sonnevank.

3. Deventer Schouwburg

Verstevigen programma

Ten eerste

De Deventer Schouwburg kiest voor de presentatie van een overzicht van het Rijksge subsidieerde aanbod in Oost-Nederland. De noodzaak om letterlijk het podium te bieden voor deze gezelschappen en initiatieven is van belang voor de artistieke ontwikkeling van de gezelschappen. Daarnaast zien wij het als een uitdaging om samen met de gezelschappen en de 4 Oost partners het publiek te interesseren voor dit hoge kwaliteitsaanbod geproduceerd in en uit Landsdeel Oost. Daarin geeft de Deventer Schouwburg vooral aandacht aan: Toneelgroep Oostpool, Het Orkest van het Oosten/HGO, Introdans, Gnaffel, Jens van Daele, Kwatta en Introdans voor de Jeugd uit Oost Nederland. Naast deze gezelschappen met landelijke subsidie werkt de Deventer Schouwburg samen met enkele Oostelijke gezelschappen met provinciale of stedelijke subsidie. Denk hierbij aan ID, Jeugdtheatergezelschap Beumer en Drost.

Ten tweede

De Deventer Schouwburg presenteert een groot aantal (Rijks gesubsidieerde) toneel- en dansgezelschappen. Wij zien het als onze taak om de BIS-gezelschappen en het kleinere (gesubsidieerd) aanbod in ons theater te laten zien.

Ten derde

Tevens willen wij ruimte bieden aan jong talent. Want zonder speelplekken voor deze groep is er straks geen 'groot talent' meer. Wij zijn als schouwburg ook verantwoordelijk om nieuwe talenten een podium te geven om te groeien. Onze vrijdagmiddag lunchvoorstellingen met leerlingen van ARTEZ en voorstellingen van nieuw talent in de Kleine Zaal van de BIS-gezelschappen en van overig talent zijn hier een voorbeeld van.

Versterken Profiel

De Deventer Schouwburg profileert zich als Podium van de Stad. Onder deze merknaam vallen alle initiatieven die voor en door de stad bedacht en geproduceerd worden binnen de Deventer Schouwburg. De Deventer Schouwburg wordt daarin niet alleen gebruikt als theater, maar heeft ook een functie als ontmoetingsplek, arena, beursvloer, popzaal, discussieplaats, expositieruimte, danshuis, festivalcafé, poort van de stad etc. De Deventer Schouwburg is een culturele ontmoetingsplaats voor alle Deventernaren. De kracht van de ze activiteiten ligt hem in het feit dat er vraag gestuurd gewerkt wordt in plaats van aanbod gestuurd. In de afgelopen jaren heeft Podium van de Stad zich mede kunnen ontwikkelen dankzij de structurele bijdrage van de Stichting 4 Oost. De Deventer Schouwburg is uitgegroeid tot Podium van de Stad. Zoals wij het graag verwoorden: Podium van de Stad is een manier van denken, een manier van werken en vooral een manier van hedendaags theater bedrijven.

4. Zwolse theaters

Versterken Profiel

In de aanvraag zijn 3 thema's benoemd waar Zwolse theaters dankzij de bijdrage van Stichting 4 Oost heeft kunnen inzetten op het versterken van het profiel:

Thema 1.

Theater na de Dam: Zwolse theaters is lokaal producent van Theater na de Dam. Op 4 mei om 21 uur werden in Schouwburg Odeon 5 speciaal gemaakte producties getoond. Hierin wordt samengewerkt met Bevrijdingsfestival Overijssel en wordt aan Zwolse gezelschappen een oproep gedaan te pitchen voor een productie op maat. Zo ontstaan bijzondere voorstellingen, bijzondere ontmoetingen en gedenkwaardige herdenking.

Thema 2.

Hello Cello Dag | Cello Biënnale : realisatie in oktober 2018, zie afrekenformulier profielontwikkeling.

Thema 3.

TheaterLAB/Productiehuis Zwolse theaters: de plek voor het aanjagen van talentontwikkeling, de brug tussen het onderwijs en het professionele werkveld. Vorm door locatie in Theater de Spiegel, masterclasses, begeleiding van makers door professionals.

Verstevigen Programma

Zwolse theaters blijft de keuze maken een rijke schakering van gesubsidieerd en overig kwetsbaar aanbod (o.a. kamermuziek) aan te bieden. Naast opera en toneel richt ZT zich op 4 pijlers: (1) jeugdprogrammering, (2) dans, (3) toneel en (4) klassiek. Op deze pijlers richt een programmeur zich met expertise van dit aanbod, dan wel wordt expertise ingehuurd. Uit het Oostelijke gesubsidieerde aanbod wil Zwolse theaters een zo groot mogelijk aandeel programmeren, variërend van alle producties van Nederlandse Reisopera in Theater de Spiegel, een uitgebreide concertreeks van Orkest van het Oosten tot aan de vlakke vloer producties van Toneelgroep Oostpool, Gnaffel en Kwatta. Met een aantal kerngezelschappen heeft Zwolse theaters een nauwere samenwerking. Van deze gezelschappen worden meer producties getoond en wordt er ook randprogrammering ge(co)produceerd. Er is extra nadruk gelegd op voorstellingen in de vlakke vloer zaal, Zwolse theaters is aangesloten bij de Co-Producers (o.a. Toneelschuur, Rotterdamse Schouwburg, Frascati, Theater Kikker). Ons programmering vormt daarmee ook deels onze profielversterking.

2.i.1 CRM

In 2019 is de samenwerking tussen de theaters van 4 Oost voortgezet om waar mogelijk kennis te delen over de strategische, maar vooral nu praktische inzet van CRM per theater. We werken niet allemaal meer met dezelfde leverancier, de doelstellingen van de inzet van CRM komen gedeeltelijk wel overeen. De CRM medewerkers van Deventer en Zwolle werken intensief samen.

Realisatie Deventer Schouwburg

- Verdere verfijning tipmodule
 - Ontwikkeling en implementatie Smart Tagging
 - Overzicht op dashboard RFM segmentatie t.b.v re-activatiecampagne.
 - Ontwikkeling re-activatiecampagne
 - Opzet en uitrol Vriendencampagne 2019
 - VVK campagne 2019 (mei-zomer)
 - Ontwikkeling en implementatie nieuwsbrief op bezoekmotief
 - Persoonsprofielen
 - Ontwikkeling nieuwe vormgeving emailtemplate
-

Realisatie Zwolse theaters

- Overzicht op dashboard RFM segmentatie t.b.v re-activatiecampagne.
- Volledige systeem ombouwen naar connectie met TM3. Hierdoor is efficiëntere (en meer) data-uitwisseling tussen de systemen mogelijk.
- Ontwerp nieuwe reactivatiecampagne. Hele cyclus vanaf 6 maanden na laatste aankoop tot 24 maanden na laatste aankoop (implementatie 2020)
- Customer journey: Voorbereidende strategische sessies met Anouk Willemsen, samenstellen van en voorbereiden met CJ-team, Uitvoeren CJ-traject, Conclusies en verantwoording van deel 1 van het traject
- Ontwerp en uitvoering nieuwe nieuwsbriefblokken (loopt door in 2020)
- Aanpassingen Evaluatiecampagne
- Aankoopmotivatie toegevoegd: wat heeft gasten gedreven de voorstelling te kopen?
- Automatiseren van anonimiseren automatische berekening van personen die o.b.v. AVG geanonimiseerd dienen te worden (>5 jaar inactief)
- Aanvulling tipmodule met routes

Realisatie Wilminktheater

Om de doelstellingen helder te krijgen heeft Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede samen met de partners de volgende punten gerealiseerd :

- Relevant en gericht communiceren > hoofddoel CRM :
- Frequentie mailcontact verlagen, klantrelatie en klantenbinding optimaliseren.
- Streven naar tweerichtingsverkeer.
- Frequentie en retentie verbeteren: klantenbinding en klantrelatie optimaliseren.
- Herhaalbezoek profiel gezelschappen stimuleren door communicatie te verbeteren en bezoekers te binden.
- Campagne verbeteren (flow) : reactivatie aanpassen en Gezien & Vond mail achteraf aanpassen.
- Upsell van arrangementen stimuleren: Horeca omzet n.a.v. arrangementen verkoop optimaliseren.

In het kalenderjaar 2019 zijn de totale bezoekersaantallen uitgekomen op ruim 210.000 waarvan ruim 168.000 op de voorstellingen en concerten. Daarmee is het aantal ruim 10 % gegroeid ten opzichte van het voorgaand boekjaar.

Realisatie Schouwburg Hengelo

Tot december 2018 is voor de digitale implementatie van CRM gebruik gemaakt van de dienstverlening van Smart Connections. Vanaf december 2018 zijn de lopende digitale CRM activiteiten verhuisd naar ITIX. Zo is de geautomatiseerde service nieuwsbrief die gasten 3 dagen voor hun voorstellingsbezoek ontvangen ondergebracht in ITIX. De eerste maanden van 2019 waren er nog wat kinderziektes, maar met behulp van zowel interne feedback, als externe feedback van gasten, functioneerde deze voor de zomer naar behoren. Ditzelfde geldt ook voor de geautomatiseerde enquête nieuwsbrief die gasten de dag na de voorstelling toegestuurd krijgen. In maart 2018 is vanuit Smart Connections voor het eerst een communicatievoorkeuren-campagne gevoerd om te inventariseren of gasten wel of niet belangstelling hadden in het ontvangen van de brochure voor het nieuwe theaterseizoen. In maart 2019 is hieraan vanuit ITIX een vervolg gegeven. Belangrijk voordeel van de integratie van de CRM activiteiten in ITIX, is dat de communicatievoorkeuren nu door gasten zelf kunnen worden beheerd vanuit de accountpagina op de website. Wijzigingen op deze accountpagina worden uiteraard ook live in de backend van ITIX verwerkt. Doordat alle klantgegevens in één systeem beschikbaar zijn kunnen marketingmedewerkers snel en makkelijk deze informatie inzien en ook gebruiken voor marketingactiviteiten, maar is de informatie bijvoorbeeld ook eenvoudig beschikbaar voor de kassamedewerkers. Gezamenlijk met ITIX is gekeken hoe de e-mail verzending vanuit hun systeem geoptimaliseerd kan worden. Het gaat dan zowel om flexibiliteit in inhoud en opmaak, maar ook om meer mogelijkheden tot het personaliseren van e-mails. Aanvankelijk was ITIX van plan een koppeling met het veel gebruikt e-mailmarketingprogramma Mailchimp te realiseren. Bij nader inzien is hiervan afgezien en is gekozen voor de ontwikkeling van een geïntegreerde e-mailmodule binnen ITIX. Deze e-mailmodule wordt ontwikkeld in samenwerking met Schouwburg Hengelo. Middels deze module wordt het niet alleen mogelijk om de nieuwsbrieven te optimaliseren, maar ook de inhoud en opmaak van alle andere e-mails vanuit ITIX worden beheersbaar. In december 2019 is een testomgeving van de e-mailmodule opgeleverd. De verwachting is dat in de loop van 2020 de module in gebruik kan worden genomen. Door de overstap van Smart Connections naar ITIX en de conclusie van vorig jaar dat de kwantitatieve doelstellingen niet werden gehaald is het niet meer relevant om hier naar te kijken.

Wat betreft de kwalitatieve doelstellingen:

- de optimalisatie van de geautomatiseerde service- en enquêtemails is gerealiseerd voor juni 2019;
- de communicatievoorkeuren-campagne is voor 1 april 2019 gerealiseerd;
- de koppeling tussen Mailchimp en ITIX is niet gerealiseerd, echter in plaats hiervan is de ontwikkeling van een vernieuwde e-mailmodule gestart en als testfase opgeleverd in december 2019

2.i.2 Samenwerking Educatie

Door kinderen en jongeren in aanraking te brengen met cultuur wordt de drempel om later, als volwassene, zelfstandig theaters, musea of andere culturele instellingen te bezoeken, verlaagd. Educatie is daarmee een van de belangrijkste middelen om cultuur participatie te stimuleren. Daarnaast is voor de algehele emotionele en motorische ontwikkeling van het kind theatereducatie bij uitstek een belangrijk en doeltreffend middel.

Doelstelling

Een toename van uiteindelijk 15% van het aantal 'jeugdige gasten dat theater bezoekt, of wel als receptieve bezoeker of met actieve deelname aan een project.

	Deventer	Enschede	Hengelo	Zwolle	totaal
2016	2934	1765	6508	1850	13.057
2020	4712	3495	5252	4584	18.043

Doelstelling actieplan 2019

Een betere verdeling en gegarandeerde afname van schoolvoorstellingen van de verschillende Oostelijke gezelschappen over de theaters. Behaald.

2.j-Samenwerking OKTO

Het landschap van theaters en schuwburgen bestaat in de provincie naast de 4-Oost theaters uit 18 kleinere theaters die zich hebben verenigd in OKTO (Overleg Kleine Theaters Overijssel). Gezamenlijk vormen de 23 theaters een netwerk tot in de haarvaten van de provincie. Het is voor het ontwikkelen van talent enerzijds maar voor het bieden van podiumkunsten aan de inwoners van en de bezoekers aan de provincie van belang dat deze theaters er zijn. Het past in de verantwoordelijkheid van 4 Oost mee te denken over mogelijkheden om te ondersteunen.

In 2019 zijn er afspraken gemaakt over het wederzijds ontvangen van producties in de verschillende theaters. De beslissing om in 2020 Oorlogswinter te laten toeren langs de gezamenlijke theaters is daar een mooi voorbeeld van.

8. a 2, Financiën en Bezoekcijfers 2019

Zie bijlage Monitorverslag en Financieel Jaarverslag

8.a.7 Accountantsverklaring

Zie financiële jaarverslag.

Bijlages

Bijlage 1

Jaarrekening inclusief controleverklaring

Bijlage 2

Monitorgegevens 2019

Programmeringsfonds voor de vier grote theaters in de provincie Overijssel

Mogelijk gemaakt door een bijdrage van de provincie Overijssel

Postbus 634 | 7500 AP Enschede | 053 - 4858585

Triodos Bank NL39TRIO0390942316 | KvK Oost Nederland 51280752